

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:2897

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

Ålfiske

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ålfiske och ålfiskeföretagares möjlighet att överlåta sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hitta vägar för att öka ålbeståndet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ålfisket är ett skånskt kulturarv. Inte minst märks detta längs med den östra Skånekusten, den så kallade Ålakusten, där ålfisket till stor del präglar kustbilden. Ålfiskarna besitter ovärderliga kunskaper om ålen och kulturen kring den. Från runt om i världen kommer människor och företag för att ta del av den månghundraåriga traditionen kring ålfisket. Ålfiskets intäkter ligger på blygsamma 8 miljoner kronor, men fisket genererar tiofaldiga intäkter genom exempelvis ålturism, flyg, taxi och hotellnätter. Ålagillet används av våra skånska företag för marknadsföring; fram till år 2011 hade cirka 140 olika nationer besökt skånska ålagillen tillsammans med svenska och skånska företag. Ålarvet på Ålakusten är sedan förra året också listat som ett nationellt immateriellt kulturarv enligt Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet. Därmed krävs att det förblir levande.

Ålbeståndet hotas av bland annat vattenkraft, miljögifter, predatorer som skarv och säl men också av det mindre kontrollerade fiske som sker i en del andra länder, bland annat fisket av glasål i Sydeuropa. Det är av stor vikt att man på flera fronter arbetar för att ålbeståndet ska växa.

När det allmänna vidtar åtgärder bör beaktas om åtgärderna verkligen tjänar det syfte som man vill uppnå. Ålens fortlevnad måste värnas och beståndet öka. Är då ett förbud mot ålfiske rätt väg att gå för att uppnå detta? Vi skulle vilja påstå motsatsen. I stället bör man vidta andra åtgärder för att förbättra ålbeståndet.

Antalet ålfiskare har nästintill halverats sedan 2006. Ålfisket på östkusten bedöms i dag påverka ålbeståndet i Östersjön med två procent (Willem Dekker, Aqua Reports

2015:11. SLU. Assessment of the eel stock in Sweden, spring 2015, s 4). Den påverkan ska jämföras med vattenkraftens: mellan 70 och 90 procent av blankålarna dör eller skadas varje år när de vandrar genom turbinerna i vattenkraftverken. Även säl och skarv påverkar ålen mer än fisket. Sverige har ett stort skarvbestånd och cirka 30 000 gråsäl i Östersjön.

För vattenverkens, sälens och skarvens fortlevnad krävs inte att ålen överlever. Men ålfiskarna är däremot beroende av dess fortlevnad. Ålfiskarna besitter ovärderliga kunskaper om ålen som behövs om vi ska kunna förstå och skydda den bättre. Fiskarna har dessutom tagit många initiativ för att stärka ålbeståndet. Genom Ålfonden finansierar de utsättning av glasål i Östersjön. De arbetar också inom Ålakademin för att uppnå bättre vattenkvalitet i Östersjön.

EU har tryckt på för nationella åtgärder som förbättrar ålbeståndet. Sverige har svarat genom bestämmelser som syftar till att minska fisket. Däremot har man inte lagstiftat för att komma till rätta med vattenkraftens påverkan.

Fiskeriverket (numera Havs- och vattenmyndigheten) beslutade, med verkan från och med den 1 maj 2007, om generellt förbud mot ålfiske. Reglerna syftar till att minska antalet tillstånd genom att inte bevilja tillstånd för ny ägare vid generationsväxling eller när tillståndshavare av annan anledning upphör med sitt ålfiske. Reglerna, som i realiteten på sikt innebär ett förbud mot ålfiske, drabbar näringslivet och bygden hårt. Med hänsyn till associationsrättsliga principer och näringsfrihetsmässiga överväganden, måste det skapas en lösning som möjliggör för generationsskiften i ålfiskeföretagen. Dessutom bör det alltså framhållas att förbudet inte är ett medel för att uppnå målet med ökat ålbestånd.

I stället för att låta ytterligare begränsa ålfisket, borde man se över möjligheten att lägga ett större ansvar på elbolagen när det gäller att underlätta för ål att passera turbinerna oskadda.

I en rapport som överlämnades till regeringen den 1 december 2015, konstaterade Havs- och vattenmyndigheten att vattenkraften i hög grad påverkar dödligheten för ål och att åtgärder för att förbättra upp- och nedströmsvandring förbi kraftverk styr den effekt som fiskereglering och utsättning av ålyngel får. Myndigheten föreslår därför att den nuvarande förvaltningsplanen ska utvecklas när det gäller långsiktiga åtgärder mot påverkan av vattenkraft. Regeringen måste nu skyndsamt agera.

Om ålens passage av kraftverken underlättas, gynnas även annan vandringsfisk, som till exempel lax och öring. Den tekniska möjligheten finns, exempelvis i form av galler som möjliggör flyktvägar. Åtgärderna är viktiga för att vi ska uppnå en hållbar utveckling med en levande ålfiskenäring. Restaurerar vi ålens livsmiljö och öppnar vandringsvägar som ersätter de gamla, där byggnation och olika exploateringar satt hinder, skapar vi nya möjligheter för ett fortsatt ålfiske och den kultur som finns kring fisket.

Maria Malmer Stenergard (M)

Olof Lavesson (M)

Gunilla Nordgren (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Anders Hansson (M)

Thomas Finnborg (M)

Hans Wallmark (M)

Anette Åkesson (M)

Boriana Åberg (M)

Ewa Thalén Finné (M)

Patrick Reslow (M)

Tobias Billström (M)